

Notat

Om oppfølging av skatterevisjonens rapport

Dato
13. desember 2022

Til:
Stortinget
ved administrasjonen

Fra:
Advokatfirmaet Grette AS

Ansvarlig advokat:
Anders Nordli

Medarbeidere:
Anders Nordli
Christoffer O. Simonsen

1 INNLEDNING

Advokatfirmaet Grette ble engasjert av Stortingets administrasjon til å foreta en revisjon av skattemessige forhold relatert til ordningene for stortingsrepresentantene. Mandatet for revisjonen ble fastsatt av Stortingets administrasjon 23. september 2021.

Som en del av mandatet skulle det utarbeides en rapport med en gjennomgang og vurdering av samtlige ordninger for stortingsrepresentantene («**Rapporten**»). Rapporten ble ferdigstilt og oversendt til Stortinget ved administrasjonen 15. desember 2021. Rapporten ble også offentliggjort og oversendt til Skattedirektoratet samme dag.

Forut for ferdigstillelsen av Rapporten varslet Skatteetaten i brev av 2. desember 2021 om kontroll av grunnlaget for arbeidsgiveravgift overfor Stortinget ved administrasjonen. Skatteetatens kontroll var begrenset til den skattemessige behandlingen av ordningen med pendlerbolig for stortingsrepresentantene, og gjaldt for perioden 1. januar 2017 til 31. desember 2020. Denne kontrollen er ferdigstilt, og Stortinget mottok 26. oktober 2022 vedtak om endring av grunnlaget for arbeidsgiveravgift og tilleggs�katt. Begge deler er betalt av Stortinget.

Rapporten omfatter en videre kontroll enn den som er utført av Skatteetaten. Den overordnede konklusjonen i Rapporten er at Stortinget i hovedsak har behandlet ordninger for stortingsrepresentantene skattemessig riktig. Det er imidlertid påpekt enkelte punkter hvor den skattemessige behandlingen av ordninger har vært eller kan ha vært feil.

Stortinget ved administrasjonen har etter mottak av Rapporten arbeidet med å undersøke – og der det ble ansett nødvendig, rette opp – de forholdene som har blitt eller kan ha blitt behandlet feil skattemessig. Dette har resultert i endringer i regler, rutiner og praksis der hvor det var nødvendig for å sikre at ordningene blir undergitt en korrekt skattemessig behandling i fremtiden. Disse endringene ble innført kort tid etter at Rapporten ble avgitt.

Når det gjelder spørsmålet om den skattemessige behandlingen av pendlerbolig, konkluderte Rapporten med at Stortinget i det alt vesentlige har behandlet dette riktig. Skatteetaten har i sitt vedtak av 26. oktober 2022 lagt til grunn en annen lovforståelse enn den som er lagt til grunn i Rapporten. Pendlerbolig omtales ikke nærmere i notatet her, siden det dekkes av og er håndtert av Skatteetatens kontroll.

Hensikten med dette notatet er å oppsummere og evaluere de tiltak som er satt i verk av Stortinget på bakgrunn av Rapporten, med utgangspunkt i de opplysninger Advokatfirmaet Grette har fått fra Stortingets administrasjon om dette. Vi forutsetter generelt at der Stortinget har foretatt eller har informert om at de vil foreta endringer i skatterapporteringen, omfatter disse endringene alle berørte representanter og med riktige beløp etter de aktuelle skattereglene.

Videre vil vi påpeke at når det gjelder konkrete vurderinger for eksempel av om konkrete ytelser til enkeltrepresentanter kan omfattes av reglene for skattefrie gaver (FSFIN § 5-15-1 tredje ledd), har Stortingets administrasjon selv foretatt disse vurderingene. Advokatfirmaet Grette har gjort overordnede vurderinger knyttet til de ulike ordningene for stortingsrepresentanter, med mindre vi har blitt bedt uttrykkelig om å foreta spesifikke vurderinger for enkeltrepresentanter.

Til slutt vil vi nevne at Advokatfirmaet Grette har vært involvert i de ulike prosessene der Stortinget har tatt kontakt med representanter for å gjennomføre og/eller vurdere endringer av skattemessig behandling av en ytelse. Vi har imidlertid ikke vært med i samtlige møter mv., men baserer oss da på den informasjon vi har fått fra Stortingets administrasjon. Vi har også gått gjennom skriftlig kommunikasjon til de aktuelle representantene, med videre oppfølging og avklaring basert på Rapporten og senere vurderinger som Stortingets administrasjon har mottatt fra Grette. Vi forutsetter også at vi vil bli involvert ved behov når det gjelder videre avklaring og avslutning av enkeltsaker bakover i tid.

2 OVERORDNET OM FORHOLD SOM ER PÅPEKT I RAPPORTEN

Skatteetaten har som nevnt utelukkende gjennomført kontroll med ordningen knyttet til pendlerboliger for stortingsrepresentantene. I Rapporten er det imidlertid påpekt enkelte andre forhold hvor ordningene har eller kan ha blitt behandlet feil skattemessig. De forholdene som ikke er omfattet av Skatteetatens kontroll har blitt fulgt opp internt av Stortinget ved administrasjonen, med bistand fra Advokatfirmaet Grette der dette har blitt etterspurt.

De forholdene hvor det i Rapporten er påpekt feil eller mulig feil skattemessig behandling, omfatter følgende:

- Stortingets biltjeneste
- Dekning av kostnader til ledsager ved tjenestereise
- Dekning av tjenestereiser før 1. juli 2019 uten tjenesterelatert hovedformål
- Dekning av kostnader til barnepass/-tilsyn
- Bruk av bonuspoeng opptjent ved reiser dekket av Stortinget
- Bestilling av private reiser gjennom Stortinget
- Refusjon av kostnader fra Stortingets idrettslag for deltakelse på idrettsarrangementer
- Dekning av kostnader til gravferd
- Rabatter i Stortingsbutikken
- Stortingskantinen
- Dekning av språkkurs i utlandet

I tillegg har det i forbindelse med oppfølgingen av enkeltsaker etter avgivelse av Rapporten dukket opp ett nytt forhold – privat bruk av Stortingets lokaler.

Stortinget ved administrasjonen har uttalt at det primære fokuset i forbindelse med oppfølgingen av Rapporten har vært å sikre at den skattemessige behandlingen av samtlige ordninger skal være riktig fremover i tid. I tillegg har det blitt iverksatt undersøkelser og prosesser for å rydde opp i enkeltsaker bakover i tid, der dette er praktisk mulig.

I det følgende vil de enkelte punktene nevnt ovenfor gjennomgås separat. Først redegjøres det kort for den enkelte ordningen. Deretter redegjøres det for den skattemessige behandlingen som Stortinget har underkastet denne ordningen tidligere, med referanser til Rapportens beskrivelse av dette. Så redegjøres det for de tiltak som er iverksatt av Stortinget for å rette opp i eventuelle feil, både bakover og fremover i tid. Og til sist vurderes det om de tiltak mv. som Stortingets administrasjon har opplyst at er iverksatt anses korrekte og tilstrekkelige, og om Stortinget etter Advokatfirmaet Grette sin oppfatning dermed har behandlet den aktuelle ordningen riktig skattemessig.

3 STORTINGETS BILTJENESTE

3.1 Nærmere om ordningen

Stortinget har en egen biltjeneste som er regulert i en instruks vedtatt av presidentskapet. Biltjenesten er en del av Stortingets sikkerhetsavdeling og utfører hovedsakelig transporttjenester for Stortingets presidentskap, men kan i bestemte situasjoner også benyttes av andre representanter og Stortingets direktør.

3.2 Tidligere skattemessig behandling

Tjenesten er i utgangspunktet ment å bli benyttet i forbindelse med tjenestereiser. Slike reiser kan dekkes skattefritt av Stortinget, og bruk av biltjenesten på tjenestereiser reiser ingen skatterettslige problemstillinger, slik det også konkluderes med i Rapporten (punkt 16.3.2, side 176).

I Rapporten er det påpekt at bruk av biltjenesten til privatreiser i utgangspunktet vil regnes som en skattepliktig fordel. Arbeidsreiser regnes i utgangspunktet som skattepliktige privatreiser.¹ Stortingets dekning av reiser mellom representantens bolig og Stortinget, som regnes som arbeidsreiser, vil derfor i utgangspunktet utgjøre en skattepliktig fordel.

3.3 Iverksatte tiltak

Stortinget endret instruksen for Stortingets biltjeneste 3. mars 2022. Endringen tydeliggjør at biltjenesten kun skal benyttes i tilfeller hvor vilkårene for skattefrihet er oppfylt.² Dette innebærer at biltjenesten fremover i tid ikke skal benyttes på en måte som innebærer skatteplikt for representanter mv.

Stortingets administrasjon har opplyst at det arbeides med å kartlegge hva slags bruk det har vært av biltjenesten siden 1. januar 2017. Vi har gått gjennom skriftlig kommunikasjon til representantene om dette. Dersom bruk av biltjenesten ikke kan anses som skattefri, vil administrasjonen foreta lønnsinnberetning av den fordelen som bruken av fri bil har innebåret. Videre vil det innbetales arbeidsgiveravgift av denne fordelen. Stortingets administrasjon vil dermed korrigere tidligere skatterapportering dersom det har forekommet feil.

3.4 Vurdering

Konklusjon: Dersom Stortingets administrasjon i alle sakene der dette kreves foretar endring av skattemessig behandling i tråd med det som er referert ovenfor, er vår vurdering at dette forholdet er ivarettatt og korrekt behandlet skattemessig.

4 DEKNING AV KOSTNADER TIL LEDSAGER VED TJENESTEREISE

4.1 Nærmere om ordningen

Stortinget dekker i enkelte tilfeller kostnader til ledsager ved representasjonsreiser som foretas av representantene. Dekning av kostnader til ledsager ved representasjonsreiser er regulert i stortingsgodtgjørelsesloven § 9 femte ledd:

*«Som hovedregel kan det ikke kreves dekning av reiseutgifter for ledsager. Når det er **nødvendig for å ivareta Stortingets representative funksjoner**, kan Stortingets presidentskap etter søknad likevel beslutte at slike utgifter helt eller delvis skal dekkes.»* (vår utheving)

4.2 Tidligere skattemessig behandling

I Rapporten punkt 16.2.7 på side 173 er det påpekt at dekning av kostnader for ledsager ved tjenestereise etter praksis fra skattemyndighetene i utgangspunktet vil være en skattepliktig fordel. Om praksis fra skattemyndighetene er det uttalt:

¹ FSFIN (forskrift til skatteloven) § 6-44-12 bokstav a til c, jf. skatteloven § 6-44.

² FSFIN § 5-15-5 sjette ledd og tolvte ledd.

«Etter vår oppfatning er skattemyndighetenes standpunkt som utgangspunkt riktig. I alminnelighet må det forventes at ektefelle mv. ikke deltar på faglige og andre arrangementer i for eksempel utlandet, foruten middag eller annen sosial samling, og dermed har betydelig frihet til rekreasjon på destinasjonsstedet for reisen. Dette kan selvsagt være annerledes, og prinsipielt kan også kostnader til ledsager fremstå som kostnader til tjenestereise og ikke feriereise. Enkelte reiser kan fremstå som ren plikt og i svært liten grad som privatreise for ledsageren.

Det må etter vårt syn vurderes i det enkelte tilfelle om dekning av kostnader til ledsager er skattepliktig eller ikke.»

Så vidt vi er kjent med finnes det ikke praksis eller uttalelser fra skattemyndighetene som tilsier at noe annet skal legges til grunn for dekning av stortingsrepresentantenes representasjonsreiser. Det påpekes imidlertid at det gjelder forholdsvis strenge vilkår for at Stortinget skal dekke kostnader til ledsager ved representasjonsreiser, jf. ordlyden «nødvendig for å ivareta Stortingets funksjoner».

Stortingets administrasjon anser det som nødvendig å ha muligheten til å dekke kostnader til ledsager på representasjonsreiser i tråd med stortingsgodtgjørelsesloven § 9 femte ledd. Stortinget vil opprettholde sin dekning av kostnader til for ledsager på representasjonsreiser i tråd med stortingsgodtgjørelsesloven § 9 femte ledd, uten å behandle dette som skattepliktig inntekt.

Fra Stortingets side er det lagt vekt på at dekning av kostnader til ledsager i tråd med bestemmelsen forutsetter at ledsagers deltakelse er «nødvendig for å ivareta Stortingets representative funksjoner». Kostnadene vil ha en direkte tilknytning til utøvelsen av vervet, og nødvendighetsvilkåret innebærer at det foreligger et klart tjenstlig behov for ledsagerens deltakelse.

Ledsager vil i likhet med representanten selv bidra til å utføre en tjeneste på vegne av Stortinget ved slike reiser. I så måte har politisk representasjon en ganske annen karakter enn de mer typiske jobbreiser, der ledsager normalt ikke vil ha formelle oppgaver. I de tilfellene der Stortingets presidentskap etter søknad finner at de strenge vilkårene for å dekke kostnader til ledsagers deltakelse er oppfylt, vil slik kostnadsdekning derfor etter Stortingets administrasjons syn ikke medføre beskatning av representanten/ledsageren.

4.3 Iverksatte tiltak

Stortinget har som nevnt valgt å opprettholde sin praksis med dekning av kostnader til ledsager hvor dette anses «nødvendig for å ivareta Stortingets representative funksjoner». Det vises til at dette er en snever unntaksregel og at det er et nødvendighetsvilkår for at slik dekning kan gis. Videre skjer slik dekning kun etter søknad til presidentskapet, som innebærer at det skjer en reell prøving av nødvendigheten av kostnader til ledsager før dekning gis.

Som påpekt i Rapporten i punkt 16.2.7 s. 173 – 174 er det ikke praksis fra skattemyndigheten for at slik dekning kan gis skattefritt. Den klare hovedregelen er at dekning av kostnader til ledsager på tjenestereise vil regnes som skattepliktig inntekt.

4.4 Vurdering

Det foreligger ikke noen konkret avklaring fra Skattedirektoratet på om dekning av kostnader til ledsager kan gis skattefritt innenfor rammene av stortingsgodtgjørelsesloven § 9 femte ledd. Advokatfirmaet Grette kan i det vesentlige slutte seg til de vurderinger Stortingets administrasjon har gjort. Kostnader til ledsager på representasjonsreiser, hvor dennes deltakelse er «nødvendig for å ivareta Stortingets representative funksjoner», bør kunne dekkes skattefritt uten at dette innebærer skattepliktig inntekt for representanten eller ledsageren. Det kan vanskelig sies å foreligge en privat fordel i et slikt tilfelle da kostnaden er foranlediget av og begrunnet i et sterkt tjenstlig behov.

I mangel av en konkret avklaring fra Skatteetaten foreligger det imidlertid en risiko for at skattemyndighetene vil anse dette som skattepliktig inntekt, ikke minst all den tid det foreligger indikasjoner (som referert i Rapporten) på at heller ikke tjenstlige oppgaver for ledsageren etter Skattedirektoratets syn vil gjøre ledsagerkostnadene skattefrie. Det påpekes også at presidentskapets prøving av om ledsagers deltakelser er «nødvendig» selvsagt ikke vil være bindende for skattemyndighetenes skattemessige vurdering.

Konklusjon: Vår vurdering er etter dette at Stortingets behandling av ledsagerkostnadene som skattefrie, er riktig skattemessig vurdering. Men at det foreligger en risiko for at Skatteetaten vil innta motsatt standpunkt. Vi anbefaler at Stortinget gir fullstendige opplysninger om forholdet i rapportering til Skatteetaten i de tilfellene der det foretas skattefrie dekning av ledsagerkostnader, dersom man ikke avklarer forholdet med Skatteetaten på forhånd.

5 DEKNING AV TJENESTEREISER FØR 1. JULI 2019

5.1 Nærmere om ordningen

Stortinget dekker representantenes kostnader til tjenestereiser etter stortingsgodtgjørelsesloven § 9 første ledd. I annet ledd er det fastsatt vilkår for slik dekning:

*«For tjenestereiser som skal dekkes av Stortinget **må reisens formål og innhold i hovedsak være tjenesterelatert.**»* (vår utheving)

Denne bestemmelsen ble innført i sin nåværende form ved lovendring 1. juli 2019. Før dette var det ikke et vilkår at hovedformålet med reisen var tjenesterelatert. Reiser representantene foretok ble klassifisert som tjenestereiser og dekket skattefritt dersom disse hadde innslag av tjenstlig formål og ikke utelukkende var begrunnet i private formål.

5.2 Tidligere skattemessig behandling

I Rapporten er det påpekt at representanter kan ha fått dekket reiser skattefritt som ikke hovedsakelig var begrunnet i tjenesterelaterte formål før lovendringen 1. juli 2019. Dette kan innebære at enkelte reiser har blitt behandlet feil skattemessig. Det vises til Rapporten punkt 16.2.2 på side 171, hvor det fremgår:

«Før regelendringen den 1. juli 2019 ble det så vidt vi har kunnet bringe på det rene ikke foretatt noen vurdering av hovedformålet med en reise. Reiser innenlands ble umiddelbart klassifisert som tjenestereiser, med mindre disse var av rent privat art eller ikke hadde sammenheng med vervet som stortingsrepresentant. Det må kunne antas at enkelte reiser der hovedformålet var av privat art, dermed har blitt dekket skattefritt av Stortinget. Dette kan ha vært i strid med skattereglene. Det må foretas en vurdering av dette i enkeltsaker der slik kostnader er dekket skattefritt. Det nevnes også at det historisk har vært noe fokus i media på dekning av stortingsrepresentanters kostnader til valgkamp, der slike kostnader ikke er dekket av den aktuelle partigruppen men av Stortinget. For reiser som gjelder valgkamp/gjenvalg kan det i prinsippet oppstå spørsmål også om den skattemessige klassifiseringen.»

For Stortingets administrasjon er det neppe praktisk mulig å bringe på det rene hvilke reiser foretatt før 1. juli 2019 som ikke hadde et hovedformål av tjenstlig art. Dette vil kreve undersøkelser av titusenvsvis av reiser som ligger til dels mange år tilbake i tid, for å vurdere om formålet med hver enkelt reise hovedsakelig var tjenstlig eller privat. For de aller fleste reiser vil Stortingets administrasjon mangle tilstrekkelig detaljert dokumentasjon til å foreta en slik vurdering. Administrasjonen vil derfor i de aller fleste tilfeller være avhengig av å innhente opplysninger om reisene fra representantene selv. Det må antas at representantene i mange tilfeller ikke (lenger) sitter på nok informasjon til å kunne foreta en vurdering av en bestemt reise flere år i ettertid.

Vi vil i denne sammenheng påpeke at administrasjonen bare utfører en begrenset kontroll av representantenes reiser. Det vises til HR-2020-1945-A avsnitt 9 hvor det uttales:

«Storingsrepresentanter bestemmer fritt over sine reiser. De kan dra på de reisene de mener er hensiktsmessige for å delta på møter og arrangementer og for å møte velgere. Dette er begrunnet i at representantene har sitt mandat fra velgerne og er på oppdrag for dem, slik at det av prinsipielle grunner ikke ville være riktig at Stortingets administrasjon eller andre skulle foreta en vurdering av om en reise er nødvendig.»

Stortingets administrasjon har påpekt at de ikke har noen grunn til å anta at det dreier seg om mange tilfeller hvor reiser som har blitt dekket skattefritt ikke har hatt et tjenstlig hovedformål.

5.3 Iverksatte tiltak

På bakgrunn av tilbakemelding fra Stortinget ved administrasjonen vil det ikke være praktisk mulig for Stortinget å gå igjennom alle reiseregninger bakover i tid for å avklare om det har vært gitt dekning av reiser som hovedsakelig har hatt et privat formål.

Stortingets administrasjon sin oppfølging på dette punkt består derfor i å gi en oppfordring til alle som var stortingsrepresentanter fra og med 1. januar 2017 om å kontakte Stortingets administrasjon dersom de er kjent med, eller blir kjent med, at de fikk dekket skattefritt en reise som hovedsakelig hadde et privat formål. Stortinget vil på bakgrunn av dette sende et brev til alle som var representanter i den aktuelle perioden med en slik oppfordring.

Blir Stortinget kontaktet av representanter om – eller blir Stortinget på annen måte gjort kjent med – at det kan foreligge tilfeller hvor reiser som hovedsakelig hadde et privat formål har blitt dekket skattefritt, har Stortingets administrasjon opplyst at det vil foretas en konkret vurdering av om det er grunnlag for å foreta lønnsinnberetning og -trekk av verdien av de aktuelle reisene, og korresponderende innbetaling av arbeidsgiveravgift. Stortinget vil dermed på egenhånd foreta endring av tidligere skatterapportering i tilfeller der de blir kjent med at det foreligger grunnlag for slik korrigerings.

Når det gjelder endringer fremover i tid vises det til lovendringen 1. juli 2019. Fra dette tidspunktet var det et krav om at reiser som dekkes av Stortinget hovedsakelig har et tjenesterelatert formål. Dette innebærer at så lenge dekning har skjedd i tråd med stortingsgodtgjørelsesloven § 9 første ledd, jf. annet ledd fra dette tidspunktet, vil det ikke foreligge feil skattemessig behandling.

5.4 Vurdering

Som følge av lovendringen 1. juli 2019 vil det ikke lenger kunne oppstå tilfeller hvor Stortinget har dekket reiser som ikke har et hovedsakelig tjenstlig formål. Ordningen slik den fremstår i dag vil derfor ikke reise særlige skattemessige spørsmål under forutsetning av at vilkårene for dekning i stortingsgodtgjørelsesloven § 9 første ledd følges opp i praksis.

Når det gjelder forhold bakover i tid, er det en risiko for at reiser som skulle ha vært behandlet som en skattepliktig fordel har blitt behandlet feil skattemessig. På bakgrunn av tilbakemeldingene fra administrasjonen legger vi til grunn at det eventuelt er snakk om et forholdvis beskjedent omfang både i antall og verdi. Det fremstår også som usannsynlig at Stortingets administrasjon vil kunne utføre flere undersøkelser eller tiltak enn det som er foreslått (herunder å sende brev til alle representanter) for å rette forhold tilbake tid.

Konklusjon: På bakgrunn av ovennevnte er vår vurdering at ordningen er behandlet riktig skattemessig.

6 DEKNING AV KOSTNADER TIL BARNEPASS/-TILSYN

6.1 Nærmere om ordningen

Stortinget har i enkelte tilfeller dekket kostnader til barnepass for stortingsrepresentanter som har vært på tjenestereise. Dekning av kostnader til barnepass for representanter på tjenestereise er regulert i stortingsgodtgjørelsesloven § 9 sjette ledd:

«Stortingets presidentskap kan beslutte at representanter på tjenestereise kan få dekket nødvendige merutgifter til barnetilsyn, eventuelt reise- og oppholdsutgifter for én barnepasser. Dette gjelder inntil barnet fyller ett år, med mindre det foreligger særlige grunner som tilsier noe annet. Tapt arbeidsinntekt for ledsager dekkes ikke.»

Stortinget kan i tillegg til å dekke kostnader til barnepass for representantene i «særlige tilfeller», dekke innkalte vararepresentanters kostnader til barnepass. Det vises til stortingsgodtgjørelsesloven § 13:

«Etter søknad til Stortingets presidentskap kan innkalte vararepresentanter i særlige tilfeller få dekket nødvendige og dokumenterte utgifter til barnepass. Tapt arbeidsinntekt for barnepasser dekkes ikke.»

Muligheten til å dekke innkalte vararepresentanters kostnader til barnepass er ikke begrenset til tilfeller hvor vedkommende er på tjenestereise for Stortinget. Denne bestemmelsen rekker derfor noe videre enn bestemmelsen om dekning av kostnader for fast møtende representanter etter § 9 sjette ledd. Dekning er imidlertid begrenset til «nødvendige og dokumenterte» kostnader. Grunnvilkåret for dekning av slike kostnader er at kostnadene har oppstått som en følge av at vararepresentanten er blitt innkalt til Stortinget. Kostnadene må dermed ha tilknytning til og stå i årsakssammenheng med vervet som vararepresentant.

6.2 Tidligere skattemessig behandling

I Rapporten konkluderes det med at dekning av kostnader til barnepass i utgangspunktet vil være skattepliktig. Det vises til Rapportens punkt 16.2.3 på side 172:

«Stortinget praktiserer at kostnader til barnepass og -tilsyn dekkes skattefritt når representanten er på tjenestereise. Etter vår oppfatning er det tvilsomt om det er grunnlag for dette. Dette må som et utgangspunkt anses som dekning av rene privatkostnader, som er fullt ut skattepliktige. Se i denne retning endringen av FSFIN § 5-15-5 med virkning fra 2019, der arbeidsgivers tilskudd til arbeidstakers barnehage ble gjort fullt ut skattepliktig. Avhengig av behovet for barnepass/-tilsyn, kan det diskuteres om dette er tjenestekostnader og ikke private kostnader. Utgangspunktet må imidlertid være at dette er rent private kostnader, og slik forstår vi at det også behandles i praksis.

Etter vårt syn har Stortinget behandlet kostnader til barnepass/-tilsyn feil, da dette skulle vært innrapportert som trekk- og skattepliktig ytelse. Det må foretas en vurdering av dette i enkeltsaker der slik[e] kostnader er dekket skattefritt.»

6.3 Iverksatte tiltak

Stortingets presidentskap har besluttet at dekning av kostnader til barnepass etter stortingsgodtgjørelsesloven § 9 sjette ledd og § 13 for tiden fremover skal behandles som skattepliktig. Dette har sammenheng med at det vil være lite hensiktsmessig og vanskelig å foreta en konkret vurdering av hvert enkelt tilfelle hvor slik dekning gis. Dette gjelder selv om det etter Stortingets administrasjons oppfatning kan tenkes tilfeller der kostnadene er så tett knyttet til vervet som stortingsrepresentant at den nødvendige tilknytning til arbeid foreligger og det burde kunne foreligge skattefrihet.

Stortingets administrasjon har undersøkt enkeltsaker tilbake til 1. januar 2017 for å avklare om det foreligger tilfeller hvor kostnader til barnepass er dekket hvor fordelen skulle vært innberettet som skattepliktig. Grette har gått gjennom skriftlig kommunikasjon fra Stortingets administrasjon i den anledning. Dersom det viser seg at forhold skulle vært beskattet, vil det bli foretatt endret rapportering til skattemyndighetene.

6.4 Vurdering

Konklusjon: På bakgrunn av beskrivelsene ovenfor av hvilke endringer Stortinget har gjort fremover i tid, og har tatt initiativ til å gjøre bakover i tid, er vår vurdering at Stortinget har behandlet kostnader til barnepass skattemessig riktig. Forholdet som er påpekt i Rapporten er dermed korrekt håndtert.

7 BRUK AV BONUSPOENG OPPTJENT VED REISER DEKKET AV STORTINGET

7.1 Nærmere om ordningen

I henhold til Stortingets tidligere retningslinjer om reisedekning for stortingsrepresentanter kan bonuspoeng som er opptjent i forbindelse med tjeneste-/pendlerreise som det klare utgangspunkt kun benyttes i tjeneste-/pendlersammenheng, jf. retningslinjene § 10 annet ledd:

«Bonuspoeng opparbeidet i forbindelse med tjeneste-/pendlerreiser skal kun benyttes av stortingsrepresentanter i tjeneste-/pendlersammenheng. Presidentskapet kan likevel i særlige tilfeller godkjenne bruk av bonuspoeng i andre tilfeller. Dette kan utløse skatteplikt.»

Stortingets administrasjon har opplyst at så vidt de er kjent med, er det kun gitt slik godkjenning som omtalt i annet punktum i tilfeller hvor reiser av ulike årsaker ikke dekkes av Stortinget, men likevel har et tjenstlig formål. Dette gjelder for eksempel der representanten har vært på reiser i regi av partigruppen, men hvor det også utføres oppgaver som knytter seg til vervet som stortingsrepresentant. Det er så vidt vi har fått opplyst ikke gitt godkjenning til rent privat bruk av bonuspoeng.

7.2 Tidligere skattemessig behandling

I Rapporten punkt 16.2.5 på side 172 er det pekt på at privat bruk av bonuspoeng som er opptjent på tjenestereiser med Stortinget, herunder pendlerreiser, vil medføre en skattepliktig fordel og plikt for Stortinget til å beregne arbeidsgiveravgift. Vi har som nevnt ikke blitt opplyst om eksempler på at det er gitt tillatelse til privat bruk av bonuspoeng som er opptjent på tjeneste-/pendlerreiser.

7.3 Iverksatte tiltak

Stortingets presidentskap har besluttet at unntaksadgangen som er regulert i § 10 andre ledd andre og tredje punktum i retningslinjene skal fjernes. Det betyr at det nå ikke (lenger) er mulig å benytte slike bonuspoeng til annet enn representantenes tjeneste- og pendlerreiser som dekkes av Stortinget. Etter endringen kan bonuspoeng opptjent på reiser dekket av Stortinget bare benyttes på *skattefrie* reiser som dekkes av Stortinget, slik at det ikke oppstår spørsmål om skatteplikt ved bruk av slike bonuspoeng.

Stortingets administrasjon har opplyst at de ikke er kjent med at det foreligger tilfeller hvor stortingsrepresentanter har søkt om og benyttet bonuspoeng opptjent på reiser dekket av Stortinget til private formål. Det har dermed ikke i noen tilfeller vært tillatt å bruke bonuspoeng opptjent i tjeneste til private formål.

7.4 Vurdering

Konklusjon: På bakgrunn av de opplysninger som fremgår ovenfor er det ikke grunnlag for å konstatere at det foreligger tilfeller hvor bonuspoeng og evt. andre rabatter opptjent ved reiser dekket av Stortinget har blitt benyttet til private formål. Stortinget har etter vår vurdering foretatt en riktig skattemessig behandling.

Det påpekes imidlertid at Stortinget, som andre arbeidsgivere, har begrenset mulighet til å få innsyn i og kontrollere enkeltrepresentanters bruk av sine bonuspoeng. Stortingets retningslinjer er endret slik at det klart fremgår at bruk av bonuspoeng som er opptjent i forbindelse med reise dekket av Stortinget kun kan benyttes i tjeneste-/pendlersammenheng, det vil si reiser som kan dekkes skattefritt av Stortinget. Bonuspoengene vil kunne benyttes skattefritt av representantene på reiser som kan dekkes skattefritt av Stortinget.

Stortinget har derfor så langt vi har hatt mulighet til å kontrollere foretatt fornuftige endringer i sine retningslinjer for å sikre at bonuspoeng ikke benyttes på en måte som innebærer skatteplikt for representanten og plikt til å innbetale arbeidsgiveravgift for Stortinget. Den enkelte representants etterlevelse av dette regelverket er ikke noe vi har kontrollert eller har mulighet til å kontrollere.

8 BESTILLING AV PRIVATE REISER GJENNOM STORTINGET

8.1 Nærmere om forholdet

I forbindelse med Rapporten ble det avdekket at stortingsrepresentanter i enkelte tilfeller har benyttet Stortingets reisekontor til bestilling av private reiser. Ved bestilling av private reiser har stortingsrepresentantene muligens fått tilgang til og benyttet Stortingets rammeavtaler med flyselskap, hvilket kan innebære at de har oppnådd en rabatt som ellers ikke er tilgjengelig i markedet.

Dette er ikke et forhold som er omfattet av noen ordning for representantene, men noe som skal ha blitt gjort ved enkelte anledninger. Det har dermed, så vidt Advokatfirmaet Grette er kjent med, aldri vært noen offisiell godkjenning av slik privat bruk av Stortingets reisekontor, utover den praksis som måtte ha etablert seg.

8.2 Tidligere skattemessig behandling

I Rapporten under punkt 16.2.6 på side 172 – 173 uttales det (om den skattemessige behandling av bestilling av privatreiser gjennom Stortingets reisekontor):

«Fordel i form av rabatt som stortingsrepresentanten oppnår ved bestilling av privat flyreise gjennom Stortinget vil etter vår vurdering som utgangspunkt være skattepliktig. Se Skattedirektoratets prinsipputtalelse av 15. november 2019, der det uttales: 'Fordeler i form av bonuspoeng, kick-backs osv. som tilfaller arbeidstakeren [arbeidsgiverens] fordi kjøpet er foretatt i arbeidstakers [arbeidstaker] navn eller ved bruk av arbeidstakers betalingskort mv., skal også anses som en skattepliktig fordel vunnet ved arbeid, forutsatt at fordelene benyttes privat.' Etter vårt syn må dette forutsette at rabatten ikke kunne vært oppnådd på annen måte i markedet.»

Ved at det i enkelte tilfeller har skjedd bestilling av private reiser gjennom Stortingets reisekontor med mulig rabatt for representanten ved å benytte Stortingets rammeavtaler, kan det ha forekommet tilfeller av manglende innrapportering av skattepliktige fordeler, samt manglende innbetaling av arbeidsgiveravgift.

8.3 Iverksatte tiltak

Bestilling av privatreiser gjennom Stortingets reisekontor er noe som ble avdekket i forbindelse med undersøkelsene foretatt under skatterevisjonen. Stortingets administrasjon antar at det dreier seg om et fåtall tilfeller der privatreiser er bestilt via Stortinget. Det er usikkert om det er oppnådd en rabatt som ikke ville vært tilgjengelig ellers i markedet.

Stortingets presidentskap har besluttet at stortingsrepresentanter ikke lenger skal kunne bestille private reiser gjennom Stortingets bestillingssystem, og at de ikke skal kunne benytte eventuelle rabattavtaler som Stortinget har ved bestilling av private reiser. Fremover vil det derfor ikke oppstå situasjoner der noen kan oppnå en skattemessig fordel i form av rabatt ved privat reisebestilling via Stortinget.

For Stortingets administrasjon vil det i praksis være vanskelig å få oversikt over hvilke privatreiser som eventuelt er bestilt og hvorvidt disse har utnyttet rabatterte priser i avtaler Stortinget har inngått. Stortingets administrasjon antar at eventuelle oppnådde rabatter utgjør relativt beskjedne beløp både samlet og i enkeltsaker. Det er heller ikke gitt at den enkelte representant nå flere år i ettertid har full oversikt over eventuelle private reiser som er bestilt via Stortingets system med tilhørende rabatter.

Det vil dessuten by på store utfordringer å identifisere den fordel som eventuelt skulle vært gjenstand for beskatning og arbeidsgiveravgift. Spørsmålet er i utgangspunktet om en rabattert pris kunne vært oppnådd i markedet for øvrig, og hva differansen eventuelt er. Det er ikke usannsynlig at representanten kunne fått

billetter til samme pris eller enda rimeligere for et gitt reisetidspunkt, enn det som følger av Stortingets avtaler.

For å finne ut av dette, måtte man i tilfelle ha fremskaffet detaljerte opplysninger om en reise, og om aktuelle alternativer i det generelle markedet på tidspunktet da reisen ble bestilt. Det er høyst usikkert om det i det hele tatt vil være mulig å foreta en slik øvelse flere år i ettertid.

Dersom den enkelte (nåværende eller tidligere) representant sitter på konkrete opplysninger som tilsier at en rabattert privatreise feilaktig har blitt behandlet som skattefri, og selv foretar endring av dette i skatterapporteringen eller selv tar kontakt med Stortingets administrasjon, vil administrasjonen selvsagt korrigere dette ved at det foretas lønnsinnberetning og innbetales arbeidsgiveravgift.

Utover disse situasjonene, ser ikke Stortingets administrasjon det som praktisk gjennomførbart å foreta endringer tilbake i tid hva gjelder slike bestillinger. Som nevnt antar Stortingets administrasjon at det eventuelt dreier seg om relativt få tilfeller og relativt beskjedne beløp, både enkeltvis og samlet.

Bakover i tid vil Stortingets administrasjon dermed ikke foreta seg noe aktivt overfor de enkelte representantene. Forskjellen fra for eksempel tjenestereiser før 1. juli 2019, der administrasjonen sender brev til representantene, er at selv om det skulle avdekkes en privatreise som anvender Stortingets reiseavtaler vil dette ikke nødvendigvis innebære at det foreligger noen skattepliktig fordel. Dette forutsetter at prisen som ble oppnådd for reisen var gunstigere enn tilgjengelig i markedet for øvrig på bestillingstidspunktet, og den vurderingen vil for praktiske formål være tilnærmet umulig å gjøre for Stortingets administrasjon i ettertid.

8.4 Vurdering

Stortinget har klargjort ved vedtak i presidentskapet at private reiser fremover ikke kan bestilles gjennom Stortingets reisekontor eller ved bruk av Stortingets rammeavtaler eller rabatter.

Konklusjon: Det kan være vanskelig å sikre seg fullt og helt mot at enkeltpersoner foretar bruk av Stortingets eiendeler, avtaler eller andre ressurser til andre formål enn det de er tiltenkt, dvs. dekning av et tjenstlig behov. Så lenge et forbud er vedtatt, vil imidlertid Stortinget etter vårt syn ha gjort det som kan forventes for å hindre slik skattepliktig bruk av rabattavtaler mv. Stortinget har da behandlet dette skattemessig riktig.

Det legges videre til grunn at i den grad Stortinget, enten ved henvendelser fra representantene selv eller på annen måte, blir kjent med konkrete tilfeller av privatbruk av Stortingets rabattavtaler, vil det konkret bli vurdert om det foreligger grunnlag for endring i innrapportering av skattepliktig inntekt og arbeidsgiveravgift. I fravær av slike holdepunkter er vår vurdering at Stortinget har behandlet dette riktig, så langt det lar seg gjøre.

9 REFUSJON AV KOSTNADER FRA STORTINGETS IDRETTSLAG

9.1 Nærmere om ordningen

Det er påpekt i Rapporten at Stortingets idrettslag har hatt en refusjonsordning for sine medlemmer for individuell deltakelse på idrettsarrangementer. Refusjonsordningen innebærer overordnet at medlemmer kan få refundert inntil 50 prosent av deltakeravgift/startkontingent ved deltakelse i renn, ritt, løp, relevante kurs o.l. Medlemmer må dokumentere at det aktuelle arrangementet er gjennomført og kan få refundert opptil 50 prosent av avgiften, oppad begrenset til NOK 500 per år. Ordningen gjelder for både stortingsrepresentanter og ansatte ved Stortinget som er medlem av idrettsforeningen.

Stortinget har ikke behandlet refusjoner fra idrettslaget som skattepliktig inntekt eller betalt arbeidsgiveravgift av denne fordelten.

9.2 Tidligere skattemessig behandling

I Rapporten er det konkludert med at refusjonsordningen i utgangspunktet innebærer en skattepliktig fordel som skulle vært innberettet som lønn og medtatt i beregning av arbeidsgiveravgift. Av Rapporten punkt 20.4.2 på side 194 fremgår det:

«Refusjon av kostnader til kurs, renn, ritt osv. som ikke er fellesarrangementer i regi av Stortingets Idrettslag, men mer har preg av «ytelse fra arbeidsgiver for å dekke den ansattes egne behov for trening og mosjon», kan ligge på grensen av hva som utgjør «velferdstiltak» i skattemessig forstand. Skattemyndighetene praktiserer reglene slik at velferdstiltak typisk «vil ha større eller mindre preg av fellesarrangement for de ansatte». Refusjon av kostnader til enkelte medlemmers individuelle deltakelse på diverse arrangementer mv., kan falle utenfor dette. Da er dekning av kostnadene som utgangspunktet skattepliktig, med mindre dekning kan være skattefritt for eksempel etter gavereglene, jf. FSFIN § 5-15-1.»

Refusjonsordningen vil ikke være et rimelig velferdstiltak etter FSFIN § 5-15-5 første ledd. Bakgrunnen for dette er blant annet at refusjonsordningen gjelder individuell deltakelse på arrangementer og ikke et fellesarrangement. Det er imidlertid vist til at refusjonene kan være skattefrie etter gavereglene i FSFIN § 5-15-1 tredje ledd.

9.3 Iverksatte tiltak

Stortingets presidentskap har besluttet at refusjonsordningen for individuell deltakelse skal opphøre. Spørsmål om refusjon kan gis skattefritt eller ikke vil dermed ikke oppstå for fremtiden, og det vil ikke være behov for å ta med verdien av eventuell refusjon fra idrettslaget i beregningen av skattefrie gaver etter FSFIN § 5-15-1 første ledd.

Stortingets administrasjon har lagt til grunn at det ikke vil være nødvendig med endringer bakover tid. Refusjonene er begrenset slik at disse uansett kunne vært gitt som skattefrie gaver etter det generelle unntaket i FSFIN § 5-15-1 første ledd. Unntaket omfatter alle typer gaver, herunder fordeler ved underpris eller refusjon.

Gitt beløpsbegrensningene på refusjonsordningen er det opplyst at det ikke er funnet tilfeller hvor det er gitt refusjoner som overstiger det beløpet som kan gis skattefritt som gave etter FSFIN § 5-15-1 første ledd. Dette gjelder også dersom man tar i betraktning verdien av andre gaver som er gitt samme år.

9.4 Vurdering

Konklusjon: Stortinget har avviklet refusjonsordningen for å forenkle den skattemessige behandlingen og hindre at det oppstår spørsmål om en refusjon vil være skattepliktig eller ikke. Basert på opplysningene om at Stortingets administrasjon har vurdert verdien av refusjonene til å ligge innenfor skattefrie gavebeløp, også når vurdert sammen med verdien av eventuelle andre gaver gitt samme år, er vår vurdering at Stortinget har behandlet denne ordningen skattemessig riktig.

10 DEKNING AV KOSTNADER TIL GRAVFERD

10.1 Nærmere om ordningen

Stortinget har dekket kostnader til begravelse for stortingsrepresentanter som avgår med døden i løpet av tjenestetiden. Dekningen gjelder også tidligere stortingspresidenter, som får dekket begravelseskostnader (selve begravelsen og minnesamvær, ikke gravstøtte). Det vises til stortingsgodtgjørelsesloven § 19 første og annet ledd:

«Hvis en stortingsrepresentant eller fast møtende vararepresentant dør i løpet av valgperioden, skal de etterlatte utbetales representantens godtgjørelse for hele døds måneden samt de tre påfølgende månedene. I tillegg dekkes nødvendige utgifter i forbindelse med representantens begravelse.

Hvis en innkalt vararepresentant dør under reise til eller fra Stortinget eller i perioden vedkommende er innkalt for, dekkes nødvendige utgifter i forbindelse med vararepresentantens begravelse.»

10.2 Tidligere skattemessig behandling

Fra 2019 har dekning av kostnader til gravferd inngått i fritidsulykke- og yrkesskadeforsikringen hvor den skattepliktige delen av forsikringspremien er behandlet som skattepliktig lønnsytelse. Før 2019 ble imidlertid kostnader til gravferd for representantene dekket «over drift», uten at dette ble innberettet fra Stortinget.

I Rapporten punkt 19.2.2 på side 188 fremgår det om den skattemessige behandlingen:

«Fra 2019 inngår dekning av begravelleskostnader i fritidsulykkforsikring og yrkesskadeforsikring i DNB. I den grad dekning av slike kostnader foretas gjennom forsikringen, vil Stortinget gjennom behandling av forsikringspremien som skattepliktig lønnsytelse etter vårt syn ha behandlet dette riktig, jf. ovenfor punkt 19.2.1. Dersom det i årene før 2019 har vært foretatt utbetalinger fra Stortinget direkte («over drift») i slike tilfeller, forstår vi at Stortinget har praktisert dette slik at ytelsene ikke er innberettet overhodet. Etter vår oppfatning kan det argumenteres for at slike ytelser inngår i «etterlønn» etter skatteloven § 5-40 første ledd som skal innberettes som skattepliktig ytelse. Dette må vurderes nærmere for enkeltsaker der dette eventuelt er aktuelt, for å avklare skattemessig behandling.»

Stortingets administrasjon har videre opplyst at det ikke er foretatt lønnsinnberetning eller forskuddstrekk ved dekning av nødvendige kostnader til gravferd.

10.3 Iverksatte tiltak

Kostnader til gravferd for representanter blir nå dekket av fritidsulykke- og yrkesskadeforsikringen. Det innberettes og betales arbeidsgiveravgift av den skattepliktige delen av denne. En eventuell fordel i form av dekning av kostnader til gravferd er dermed skattlagt gjennom skattleggingen av de skattepliktige forsikringsordningene, og det oppstår ikke spørsmål om særskilt innberetning og forskuddstrekk i forbindelse med dekning av slike kostnader.

På bakgrunn av at eventuell feil behandling av dekning av begravelleskostnader uansett ikke vil ha noen betydning for Stortingets plikt til å betale arbeidsgiveravgift, har Stortingets administrasjon konkludert med at det ikke vil foretas noen endringer bakover i tid. Feilen vil ikke ha noen økonomisk betydning for Stortingets egne skatte- og avgiftsforpliktelser (arbeidsgiveravgift), bare dødsboet/arvingenes egen skatt på kostnadsdekningen. Administrasjonen har vist til at det dreier seg om begrensede tilfeller hvor det har vært gitt slik dekning før 2019, begrensede beløp samt at det er snakk om avdøde personer.

10.4 Vurdering

Ordnings med dekning av kostnader til gravferd har siden 2019 vært utformet på en slik måte at det ikke oppstår feil i den skattemessige behandlingen. En ordning hvor utgifter til gravferd dekkes over forsikringspremien er i samsvar med alminnelig praksis i arbeidslivet. En eventuelt privat fordel dekningen innebærer, blir skattlagt ved at det betales skatt av den delen av forsikringspremien som er skattepliktig.

Når det gjelder forhold før 2019, kan det foreligge brudd på plikten til å foreta innrapportering etter skatteforvaltningsloven § 7-2 og forskuddstrekk etter skattebetalingsloven § 5-4. Det har som det fremgår ovenfor likevel ikke ført til at det er betalt for lite arbeidsgiveravgift, ettersom det ikke er plikt til å betale

arbeidsgiveravgift av etterlønn etter skatteloven § 5-40. Det vises for øvrig til Rapporten punkt 19.2.2 side 188:

«Godtgjørelse for dagene i døds måneden etter dødsfallet, og for de påfølgende tre månedene, må anses som «etterlønn» i skattemessig forstand, jf. skatteloven § 5-40 første ledd. Det innebærer at dekning innenfor 1,5 folketrygdens grunnbeløp (G), som utgjør totalt NOK 159 599 per desember 2021, er skattefri. Utover denne grensen er dekningen skattepliktig som alminnelig inntekt, men til forskjell fra ordinær lønn ikke som personinntekt. Det innebærer at Stortinget har innberetnings- og trekkplikt, men ikke plikt til å betale arbeidsgiveravgift, jf. skatteloven § 12-2 bokstav b. For Stortinget legger vi til grunn at summen av etterlønn overstiger grensen på 1,5 G. Det innebærer at det vil være et skattepliktig element. Stortingets administrasjon har opplyst at disse utbetalingene er behandlet i tråd med dette.»

Konklusjon: Dersom det foreligger tilfeller hvor det skulle vært innbetalt skatt av fordel ved dekning av begravelsekostnader, er dette noe som må gjøres gjeldende av skattemyndighetene mot skattesubjektene (dødsbo eller arvinger), eller der nevnte subjekter foretar egen rapportering knyttet til skatt på kostnadsdekningen. Slike krav vil ikke ha noen økonomisk betydning for Stortingets arbeidsgiveravgiftsplikt da Stortinget ikke er arbeidsgiver i denne sammenhengen. Etter vår vurdering har Stortinget derfor ikke behandlet denne ordningen feil på en måte som har hatt økonomisk betydning for Stortingets egne skatteforpliktelser.

11 RABATT I STORTINGSBUTIKKEN

11.1 Nærmere om ordningen

«Storingsbutikken» er en butikk som er en del av Stortingstorget, et serviceområde sentralt i 1. etasje i stortingsbygningen. Denne butikken selger profilartikler og enkelte nytteartikler. Tidligere har det vært solgt enkelte gaveartikler, for eksempel PC-vesker, som kan oppfattes som rabatterte. Det tas ikke lenger inn slike artikler og det gis ikke rabatterte priser på de artiklene som selges i dag.

11.2 Tidligere skattemessig behandling

Stortingets administrasjon har ikke ført oversikt over salg av rabatterte varer i Storingsbutikken, herunder hvem som har kjøpt hva og hvor stor rabatt den enkelte eventuelt har oppnådd. Det er derfor ikke praktisk mulig å ta rede på hvorvidt det foreligger historiske skattepliktige rabatter. Stortingets administrasjon har opplyst at det uansett er lite sannsynlig at slike rabatter har gått utover det som kan anses som skattefrie gaver etter FSFIN § 5-15-1, også når man ser hen til verdien av eventuelle andre skattefrie gaver gitt samme år.

I dag gis det ikke lenger rabatterte priser i Storingsbutikken, slik at det ikke oppstår spørsmål om det foreligger en skattemessig fordel i form av rabatt/underpris.

Det vises for øvrig til Rapporten under punkt 23.10 på side 216.

11.3 Iverksatte tiltak

På bakgrunn av at det ikke lenger selges varer til rabattert pris i Storingsbutikken vil det ikke være nødvendig med ytterligere endringer for å sikre korrekt skattemessig behandling.

11.4 Vurdering

Konklusjon: Basert på opplysningen om at Stortingets administrasjon har vurdert at det ikke er gitt rabatter (solgt varer til underpris) i et slikt omfang at enkelte representanter eller øvrige ansatte har mottatt rabatter til en verdi som overstiger den skattefrie grensen på NOK 5 000, jf. FSFIN § 5-15-1 tredje ledd (eller lavere grense i tidligere år), er vår vurdering at Stortinget har behandlet denne ordningen skattemessig riktig.

12 DEKNING AV SPRÅKKURS I UTLANDET

12.1 Nærmere om ordningen

Stortinget tilbyr språkundervisning til stortingsrepresentanter. Det arrangeres i tillegg til språkundervisning på Stortinget en årlig språkreise for representantene til utlandet (Storbritannia). Tidligere ble det også foretatt en tilsvarende språkreise til en annen destinasjon. Stortinget dekker kursavgift og reise for representantene som deltar.

Overnatting og mat er inkludert i kursavgiften som ligger på ca. NOK 32 000. I tillegg til kursavgift kommer utgifter til befordring, som også dekkes.

12.2 Tidligere skattemessig behandling

Som det fremgår i Rapporten, har Stortingets administrasjon ikke foretatt lønnsinnberetning i forbindelse med at Stortinget dekker kurset. Det vises til Rapporten under punkt 21.1.5 på side 201 – 202.

Stortingets administrasjon har pekt på at språkundervisningen er begrunnet i et tjenstlig behov for representantene til å beherske ulike språk, primært engelsk, men at det ikke gjøres noen individuell behovsprøving for den enkelte representanten.

12.3 Iverksatte tiltak

Stortinget vil opprettholde ordningen med språkkurs til utlandet og ikke foreta noen endringer i den skattemessige behandlingen av denne ordningen. Ordningen er begrunnet i et tjenstlig behov og kan derfor etter Stortingets administrasjons syn dekkes skattefritt. Det vil på denne bakgrunn ikke være nødvendig med endringer hverken fremover eller bakover i tid.

12.4 Vurdering

Vå konklusjon er at Stortinget kan dekke språkreise for stortingsrepresentanter skattefritt etter FSFIN § 5-15-12 første ledd bokstav a. Det bemerkes at verdien av kurset er høy, men dette er ikke av avgjørende betydning for om kurset er omfattet av skattefritaket. Det avgjørende er om kurset er begrunnet i et tjenstlig behov. I den grad kurset har et innslag av privat formål, vil dette uansett kunne omfattes av unntaket for rimelig velferdstiltak i FSFIN § 5-15-5 første ledd.

Konklusjon: Vi ser ikke at det er behov for endringer fremover eller bakover i tid. Vår vurdering er at denne ordningen skattemessig blir behandlet riktig av Stortinget.

13 KANTINE

13.1 Nærmere om ordningen

Stortingskantinen består av Stortingsrestauranten, kaffebaren og kantinen i Stortingskvarartalet. Sistnevnte er eksternt driftet. For denne kantinen er det opplyst at Stortinget betaler et fast månedlig beløp i driftsstøtte. Det er videre opplyst at det månedlige faktureringsbeløpet skal dekke personalkostnader og operatørens fortjeneste. Det kan legges til grunn at råvarekostnader dekkes av den egenandelen som betales ved kjøp i kantinen, samt at disse prisene dekker forbruksartikler og småutstyr. Råvarekostnad er dermed ikke spesifisert i den månedlige fakturaen Stortinget mottar for den eksternt driftede kantinen.

Leverandøren som drifter kantinen vurderer om oppgitte utsalgspriser i kantinen vil dekke innkjøpspris på matvarer inkludert forbruksmateriell, eller om deler av dette må beregnes inn i driftsstøtten. Drift skal skje i henhold til «fullrisikomodelen». Denne modellen innebærer at leverandøren har fullt ansvar for bemanning/drift, er eier av råvarebeholdning, beholder inntekter fra salget og har fullt ansvar for det økonomiske resultatet.

13.2 Tidligere skattemessig behandling

Bedriftskantine er som utgangspunkt et skattefritt velferdstiltak, jf. FSFIN § 5-15-5 første ledd. I Skatte-ABC legges det til grunn at for eksternt driftet kantine, skal all fakturering til arbeidsgiver anses som arbeidsgivers

selvkost med mindre råvarekostnaden er spesifisert, jf. Rapporten punkt 20.14, side 199. Stortingets administrasjon kan imidlertid ikke se at denne uttalelsen treffer den kantineordningen Stortinget har organisert. For kantinen på Stortinget er det som nevnt slik at råvarekostnaden dekkes av stortingsrepresentantene direkte gjennom prisene i kantinen.

På bakgrunn av dette har Stortingets administrasjon lagt til grunn at kantinen er skattefri som et rimelig velferdstiltak.

13.3 Iverksatte tiltak

Det vil ikke foretas noen endringer i Stortingets kantineordning som følge av Rapporten. Kantineordningen er vurdert til å være behandlet skattemessig korrekt og til å oppfylle vilkårene for et rimelig velferdstiltak, jf. FSFIN § 5-15-5 først ledd. Det er derfor heller ikke behov for endringer bakover i tid.

13.4 Vurdering

I Rapporten punkt 20.14.2 på side 200 er det konkludert med at Stortinget har behandlet bedriftskantineordningen korrekt skattemessig:

*«**Konklusjon:** Etter vårt syn utgjør bedriftskantinen et skattefritt rimelig velferdstiltak. Stortinget har behandlet dette riktig. Vi er ikke kjent med om råvarekostnader er spesifisert i fakturaene fra den eksterne kantineoperatøren, men antar at det er tilfellet.»*

Det kan stilles spørsmål ved at råvarekostnaden ikke er spesifisert i faktura fra ekstern kantineleverandør for kantinen i Stortingskvartalet, slik det stilles krav om i praksis.³ Bakgrunnen for at det ikke er noen spesifisering av råvarekost i faktura fra leverandøren til Stortinget er at dette ikke er noe som faktureres Stortinget, men dekkes direkte gjennom egenandelen representantene og øvrige ansatte betaler i kantinen. Vi kan vanskelig se at dette vil medføre at det foreligger feil skattemessig behandling av kantineordningen. Det avgjørende må være at de ansatte rent faktisk dekker råvarekost på de varene de kjøper i kantinen.

I dette tilfellet dekkes råvarekost av den ansatte direkte ved betaling til leverandøren. Det som faktureres Stortinget utgjør i henhold til informasjonen fra Stortingets administrasjon «personalkostnader og operatørens fortjeneste». Arbeidsgiver dekker slik vi har forstått det ikke noen del av råvarekosten og vilkårene for at kantineordningen skal anses som et rimelig velferdstiltak må derfor sies å være oppfylt. Det kan vanskelig sies at det skal gjelde et vilkår om at ekstern leverandør spesifiserer en kostnad i fakturen til Stortinget som ikke skal dekkes av Stortinget.

Konklusjon: Etter vår vurdering har Stortinget behandlet ordningen skattemessig riktig.

14 PRIVAT BRUK AV STORTINGETS LOKALER

14.1 Nærmere om ordningen

I forbindelse med arbeidet med oppfølging av Rapporten har det blitt avdekket at stortingsrepresentanter i noen utstrekning har hatt mulighet til å benytte Stortingets (møte)rom til private arrangementer. Dette er ikke et forhold som er omtalt i Rapporten.

14.2 Tidligere skattemessig behandling

Stortinget har ikke foretatt innberetning eller betalt arbeidsgiveravgift av verdien av privat bruk av Stortingets lokaler.

³ Skatte-ABC 2021, emne: *Velferdstiltak*, punkt 3.6.

14.3 Iverksatte tiltak

Stortingets presidentskap har besluttet at det for fremtiden ikke lenger skal være mulig med rent privat bruk av Stortingets lokaler.

Stortingets administrasjon har undersøkt privat bruk av møterom o.l. siden 1. januar 2017, og vil sørge for å lønnsinnberette og betale arbeidsgiveravgift for slik privat bruk i den grad det er mulig å stadfeste at det har forekommet. Stortinget har identifisert konkrete tilfeller av slik mulig privat bruk basert på en gjennomgang i sine systemer. Grette har gått gjennom skriftlig kommunikasjon til de berørte representantene om dette. Stortingets administrasjon har opplyst at det vil foretas endret skatterapportering for disse når det er grunnlag for det, for å reflektere den skattepliktige privatbruken. Dette vil være basert på estimert markedsverdi av leien.

14.4 Vurdering

At stortingsrepresentanter har kunnet benytte Stortingets lokaler til privat bruk utgjør en fordel som skulle vært beskattet hos den enkelte. Stortinget vil også være pliktig til å innrapportere verdien av bruken som lønn og betale arbeidsgiveravgift av verdien.

Ved at det nå er besluttet at privat bruk av Stortingets lokaler ikke lenger skal være tillatt, vil det ikke lenger kunne oppstå spørsmål om den skattemessige behandlingen av slik bruk.

Når det gjelder tidligere privat bruk av Stortingets lokaler, utgjør dette en fordel som skulle vært beskattet som lønn. Dette innebærer at Stortinget har brutt sin plikt til innrapportering etter skatteforvaltningsloven § 7-2 og trekkplikten etter skattebetalingsloven § 5-4. I tillegg skulle det vært betalt arbeidsgiveravgift av ytelsen, jf. folketrygdloven § 23-2.

Konklusjon: Når Stortinget foretar slik endret skatterapportering som angitt, der privat bruk av lokalene innberettes basert på faktisk markedsleie av lokalene, mener vi at dette representerer riktig skattemessig behandling. Stortinget har da behandlet denne ordningen skattemessig riktig.

15 SAMLET VURDERING

Vår vurdering er at Stortinget har gjort nødvendige endringer fremover i tid, og i den grad det er praktisk mulig har gjort eller opplyst at det vil gjøres nødvendige endringer bakover i tid, slik at ordningene omtalt her er behandlet korrekt skattemessig og i tråd med våre anbefalinger i Rapporten. Dette er basert på den informasjon vi har mottatt fra Stortingets administrasjon om oppfølgingen, og vår deltakelse i dette arbeidet.

* * *

Advokatfirmaet Grette AS

Anders Nordli
Partner

anders.nordli@grette.no